

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L O J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— febr. 20.

(Ma is a tegnapról.) Bizonyára sok olyasmi történt *tegnap*, hogy *ma* is érdemes arról beszélni. A képviselőházon beteljesült a szentírás mondása: *szelid* volt mint a galamb és *ravasz* mint a kigyó. A hivatalos lap utján — igaz, hogy törvénytelenül — feloszlathatták, de nem verték szét. Határozathozattal, a jegyzőkönyv hitelesítése után távoztak a képviselők, a katonai hatalom — nagy neveltség közt — üres padok előtt olvasta fel a királyi kéziratot. — Ráműtattunk arra *tegnap*, hogy ez tökéletes siker volt, méltó a magyar nemzet ezeréves küzdelmeinek folyamán kifejtett politikai érettségéhez. Csakis a bécsi bambaság és haladóparti rosszhiszeműség állíthatja, hogy a vezérek itt bármiképpen kimélték volna a bőrüket. — Már is hire jár annak, hogy a *vezérlőbizottság tagjaira királlysértési pör vár*. Ellehetünk rá készülni, hogy Apponyi, Kossuth, Rakovszky és a többiek, képviselői mentelmük megszüntével, kivált a királyi kéziratok felvontatán visszaküldése után, *üldöztetni fognak*. Jön a börtön, elmehetünk a bitóig és golyóig. De mit ér ez Bécére nézve? Nekik új gyalázat, új kudarc, a nemzetnek új diszóság fakad a szenvedés és nyomor talaján, a melyet nem azért munkál immár négyszáz esztendő óta Bécs leplezett zsarnoksága, hogy méreggyümölcseit ne társalja fel nekünk. A *tegnapot* nem feledjük el sem *ma*, sem *holnap*, sem száz esztendő múlva, várván az időt, a midőn a nemzeti jogok győzelmének édes gyümölcse kerülhet terített asztalunkra!

(Haragszik.) Haragszik „a nagy fehér atya.” Így nevezik az indusok az európai államfőket. — Mesét mondunk a nagy fehér atya fekete lelkü tanácsosainak. — Volt a budapesti „Nemzeti Színház”-nak egy öreg kardaloka. Emberemlékezet óta öklömnny gumót hordott koponyáján. Ez nem gátolta dolga pontos végzésében, míg egyszer hosszú ideig nem mutatkozott a színházban. Három hét múlva beállit a színházhoz és nagy örömezzve siet Ujházy Ede mester elé:

— Nézze csak Ujházy ur! Lemetszettem a nagy gumót! Mondhatom, hogy életveszélyes operáció volt!

Dühbe gurul erre Ujházy és ráförmed a dicsekvőre:

— Oh maga marha! Hatvanhárom esztendején keresztül el volt a gumójével, most pedig élete kockáztatásával lemetszeti, mintha ezáltal nem lenne olyan burnyasz pofája, a minő eddig volt!

Lám, lám, a nagy fehér atya is elhordozta az alkotmányos gumót negyven esztendőig, míg most holmi Fejérváryak által sok mindennek kockáztatásával lemetszeti! Valjon érdemes volt-e ennek az operációnak az elszívődése?

Az ifjuság.

Irta: Gáspár Imre.

— febr. 20.

A hazának vannak bölcs vezérei, a kik a nagy nemzeti küzdelem megnyitóját fennkölt mérséklettel, a szenvedélyek nagy önuralommal való megfékezésével intézték. Az okos játékos

példáját követték, mert ütőkártyáit az nem hajigálja el a játszma kezdetén, hanem arra van gondja, hogy az ellenfél semmiféle fogása se találja készületlenül. Ők sörprik be végül a nemzeti jogok nagy tételét. A céltudatos mérnök művészetével jártak el, ki előbb megerősíti a gátakat, hogy a zajló áradat ne csapjon túl kiszabott medrén. Valóban bölcssek a magyar nemzet nemes öregei, tiszteletreméltó vezérei.

De vajon távol élünk még amaz időktől, melyekben a vezéreknek se-regre lesz szükségök? Sejtjük-e, hogy mikor kell majd a súlyosabb ütőkártyákat kiadnunk? Mely órában kell a zsilipek megnyitására gondolnunk? Nem sürget-e már — a mitől a magyarok Istene óvjon! — annak időpontja, melyben a mérséklet immár mulasztás, a szenvedélyeknek számításba vonása ellenben végső menedéke a felzaklatott és vérig sértett, önálló állami létlét féltő nemzetnek? Oldalunkon találjuk-e akkor a hadsereget, a magyar nemzet ifjuságát, a mint zászlóik körül sora-koztatták azt a nemzet nagyjai, valahányszor arról volt szó, hogy a meg-hiusult alku és egyezkedés után a nemzet hőserényeinek brennusi kardja vettessék a mérlegbe? Mert Damocles hajszálon függő kardjának leszakadása után mindig a Brennus pallosa, a Deák Ferencek működésének sikertelensége után pedig a Bocskayak, Bethlenek, Rákóczyak és Kossuthok acéla villant

Dalok.

I.

Ideál.

A lány vigyáz szívére és szavára,
Nem hajlik könnyen senki ostromára.
Bár látja, hön imádja őt a férfi,
Nem enged szíve szentélyébe lépni,
Nem mondja el, mi gondolatja van,
Tovább eped, tisztán és csóktalan.

Fehér selymét álmának óh! ne tépd el,
Szerelmét hadd meg szende rejtekében,
Sejtsd bár, hogy a fagy s némaság alatt
Virágnitő, büvös tavasz fakad.
Ha jó a lelked, meg is óvod álmát,
Lányos lelkének szűzi tisztaságát.

II.

Hó.

Mint csipkefátyol, hófehéren, lágyan
Borúl reám a pelyhes, sűrű hó...
Zissen, susog, a hol csak éri lábam,
Magam bolyongok téli éjszakában,
Oly csöndes minden s oly andalító.

S az éj halálos, siri, mély esőndjében
Valami úgy elfogja lelkemet...
A földre szálló kis pihékből, érzem,
Sűrű, nehéz felhő borúl fölém,
Mely végre lassan... lassan... eltemet!

Kuti Sándor.

Vadnay Károly és a forradalom.

(A „Szabadság” eredeti tárcája.)

Irta: Beöthy Zsolt.

(Részlet szerzőnek a Kisfaludy-társaság leg-
utóbbi nagygyűlésén elmondott emlékbeszédéből.)

Még csak alig került el hazulról. Miskolci otthona, szüleinek házi köre olyan volt mely biztosítani látszott életének külső és belső harmóniáját. Családja régi, köztiszteltben álló és jómódu. Édesatyját, Vadnay Lajost a magán- és közéletben méltó becsülés kísérte. A politikában Széchenynek hű és okos követője, az irodalomnak lelkes barátja, a jog és a magyar nyelv tudományának maga is buzgó és derék munkása: egy fejlődő fiatal léleknek az élet útjára és útján hivatott vezetője.

Áldott édesanyját emlékiratainak leg-meglebbebb szakaszában így jellemzi: „A férj-
nem képzelhetett igazabb hitvestársat, a

gyermeknek jobb anyát, a meghittek hűbb barátját, a cselédek áldottabb háziasszonyt.”

A soranak az a ritka kedvezése jutott osztályrészeül, hogy rokonaiban és azülei-házának barátaiban nemcsak ösztönzőket és utmutatókat talál hanem méltó eszményképeket. Az iskolában Palóczy László a vizsgálója és biztatója; irodalmi hajlamait Szemere Bertalan ébreszti és irányozza olvasmányokkal; otthon Szontagh Gusztáv „a filozof kapitány”, atyjával bölcselkedve és nyelvészkedve, az erköcsi élet igazságait példázza előtte; míg nagybátyjaak, Vadnay Miksának házában és körében az új eszmék lángja csapja meg: Kossuth politikája és Petöfi költészete. A gyermek mindezt inkább fantáziájának és érzelmeinek útján fogadja lelkébe; de az idők gyors forgatagában hamar elkövetkezik a nap, mely számon kéri tőle, hogy befogadta e.

Mikor a halhatatlan szónoklatokban és költeményekben hirdetett eszmék energiája megacélozza a sziveket s a haza védelmére szólítja a karokat: a tizenöt éves deák ott-hagyja iskoláját és a szülei házat s honvéd-nek áll. Az erős akarat épp oly korán nyilatkozott benne, mint az eszményi, költői hajlam s a nemzet ügyének e kettőnél volt-e hatalmasabb toborzója?

Az ő édes anyjának egyszerű meleg szíve is, mint a fölmagasztosulásnak e dicső

meg. E dicsők szellemének örökösei léptek ilyenkor a magyar szabadság védelmének egész világ által csodált színpadára. Hívó szavukra nemes lelkesedéssel, csodás elszántsággal szállott sikra a haza ifju nemzedéke.

Ne érisen bennünket senki félre. Amaz argusi szemek tekintete e percben már meredezve lesik, hogy mely résen pillantsák meg a szabadsajtó munkásának valamely, az intézmény megtámadására szolgáló eliramodását. Híjába minden, mi nem izgatunk, sőt böcsen tudjuk, hogy forradalomra okunk és módunk nincsen. Nem harangoztak még be a „nagy szerű halálra“, amelyet hajh! most is szívesen kínálnak fel a nemzet ádáz ellenségei.

Inkább a törvény szeretetére hívjuk fel a magyar ifjúságot, nem pedig a törvénytelen forradalmra való készülődésre. A kikre mi hivatkoztunk, Rákóczyra, Kossuthra, azok mind a nemzetnek törvényekkel biztosított szabadságának voltak védelmezői, a forradalmat ellenben a reánk zudult zsarnokság képviselte mindenna.

Bátran hívlak fel arra nemzetem ifjúsága, hogy Bocskay, Bethlen, Rákóczy, Kossuth és Petőfi szellemének paizsát tartsd magad előtt szünős-zünetelen. Hiszen ők mi egyebet védettek karddal, mint a mit a toll emberei, a Werbőczyek és Deák Ferencek irtak javunkra az emberi és nemzeti jogok könyvébe.

Gyakran vezetnek el lépteim — sulyos éjjeli munka végeztével — ez ő város kollégiumának tisztos falai előtt. Ilyenkor ifjonti nyugodt álmát alussza a nemes ifjúság. Szinte áthatolna tekintetem a köfalon, hogy lássam, miről álmodik e sulyos napokban a magyar ifjúság? Álmai nem lehetnek mások, mint a miről most, az egész nemzet ifjúsága álmodik. Az ifju szív rózsaszínű édes ábrándjaival bizonyára karöltve merülnek fel az álmok hullámos ködében a hősiség álmai, a nagy nemzeti álmok. A miről tiszta ifjúságuk korszakában a Kossuthok álmodozhattak . . .

Almodj nemzetem ifjúsága, mig álmodnod lehet, hanem aztán, a tettek pillanatában ütven az óra, harsanván a kürt s a tárogató, ébredj föl azonnal! Szent hevülettel valósítsd meg álmaidat, eszményi gondolkodásodat pedig védj a nemzeti tettek márványába.

Mert bármerre forduljon az idő, szüksége lesz reád, nemes ifjúság! Ha a béke fehér vitorláival díszített hajó röpíthet el a nemzeti jogok megvalósulásának révpartja felé, a hon-szeretet szellemi életed tökéletességét küldje harcra az elért vívmányok megtartása, a nemzet műveltségének fejlesztése végett. De ha a törvények által biztosított alkotmány védelmére nem elég az elmék szorgoskodása, hát akkor is te légy legény a gáton, karjaidat acélozd meg mindazon feladatokra, melyeket a vezérkedő öregek el nem végezhetnek.

Tizenöt éves ifju hősök porladoznak az 1848-iki nagy nemzetvédelem tündöklését jelentő honvéd- emlékek és hősi hantok alatt . . .

▲ politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 20.

A képviselőház minden bejáratát rendőrök őrzik s a tisztviselőkn és szolgákon kívül senkit sem engednek be. A helyiségeket nem pecsételték le, sőt a hivatali szobákat már fel is nyitották és a hivatalnokok rendelkezésére bocsájtották.

(Hol lesz a holnapi ülés?)

A nagy kérdés most már az, hogy vajjon holnap lesz-e ülés vagy sem? A szövetkezett balpárt radikális elemei azon az állásponton vannak, hogy a *tegnapi felosztatás törvénytelen, tudomásul nem vehető s a szerdára kitűzött ülést minden körülmények közt meg kell tartani, ha nem lehet a képviselőházban, hát bárhol másutt.*

(Egy vezér nézete.)

Ezzel szemben a vezérőbizottság egyik tagja így fejtette volna ki álláspontját:

— A mikor tegnap a következő ülést szerdára kitűztük, akkor még nem volt hivatalos tudomásunk a királyi felosztatásról. Ámde közben a királyi kézirat megjelent a hivatalos lapban s ez hivatalos tudomásunkra szolgált. Már most közönséges gyerekesiny volna az ülést megtartani, ami egyébként se vezetne jóra. Mert ha egyenkint megyünk az ülésre a képviselőházba, hát visszakergetnek a katonák, ha pedig tüntető módon testületileg vonulnánk fel, akkor eo ipso széjjel veretne bennünket a kormány s nevétségessé válnánk ország-világ előtt, és lerombolnánk tegnapi magatartásunk minden értékét.

A koalíció szerint valami magánháznál kellene az ülést megtartani s a Ház napolja el magát három hónapra.

(Nyiri lemond.)

Mint politikai körökben beszélnek, Nyiry Sándor holnap délután Bécsbe utazik és *visszaadja a király kezébe királyi biztosi mandátumát.*

Ugyancsak holnap utazik Bécsbe Fejérváry Géza báró is, aki csütörtökön jelentést tesz a királynak a politikai helyzetről.

(A képviselőket ülésre összehívták.)

A déli órákban még nincs döntés. A tény az, hogy Justh Gyula elnök rendelkezésére Rakovszky István a képviselőház al-elnöke intézkedett a falragaszok kinyomtatására.

(A Curia döntése.)

A törökszentmiklósi mandátum dolgában a kir. Curia választási tanácsa Sebestyén Mihály elnöklete alatt tárgyalta a benyújtott petíciót.

A petíció-tárgyalás iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozott, mert a kir. Curianak okvetlenül a tegnapi házfel-osztatással is kellett foglalkozni s annak jogérvényessége felett határozni.

napjaiban annyi gyöngéd szív, áldozatkész rajongásra lobbant s ékszerével együtt legféltettebb kincsét, egyetlen fiát is a hazának adta.

A kis katonával nem sokáig tréfálkoztak, akik csak dobosnak akarták volna befogadni. Előbb tüzér, majd gyalog honvéd lett s a tüzpróbát emberül kiállotta.

A mint egész életében jólelkűnek és gyöngédnek ismerte mindenki, gyöngének nem látta soha senki: az igaz és nemes férfiúi léleknek nehéz próbatételét még katonakorában megállotta. A csaták tűzében épp úgy helyt állt, mint legkegyetlenebb télen a mármarosai szorosok hó és jégmezőinek őrszolgálatában. Helytállt s majd nem életével lakolt szívének emberszerető, de fegyvelem-sértő felbuzdulásában egy meggyalázott katonabajjása mellett.

E kis történetben, mely emlékezéseinek egyik legvonzóbb részlete, legérdekesebb lelke két jellemző vonásának korai megnyilatkozása: barátságának példátlan áldozatkészsége s hálájának kiirhatatlan mélysége.

A katasztrófa után a szibói fegyverletétől menekült a kis főhadnagy s Borsodnak egy félreeső falujában, nem messze Jókai rejtékhelyétől, vonta meg magát egy időre. De a bosszúálló hatalom kezét nem kerülhette ki: besorozták s ráhúzták a rabruhává lefokozott osztrák uniformist, a sárga

hajtókás fehér kabátot. Ez alatt a kabát alatt rejtgetett két könyvet. Egyik a fényes mulihoz kapcsolta s eszményeit őrizte: Petőfi versei; másika homályos jövő munkájára készítvén elő, pislogó reményét ápolta: naplójegyzetei voltak, melyeknek írását akkor kezdette meg s mindvégig folytatta. — Sokszor emlegette, hogy a körülmények, a rejtgetés kénytelensége akkor szoktatták rá hihetetlenül sűrű, de kitűnően olvasható, éles, gyöngybetűs írására; hogy papirosa, szabadsága mindene kevés volt a naplózásra.

Bécsen át Olaszországba vitték s Verona és környéke lett börtönévé. Sötét és gyöttrő emlékek gyűltek lelkébe: inkább a kaszárnyák durva fegyelme és gyötrelmes szolgálomunkái, a kórházak elhagyatottsága és szenvedései, tisztjeinek gyűlölködő üldözése, mint a kék ég bája az Adige tündérvölgye, Palladio márványpalotái. Ritka magyar ifju láthatta akkoriban ily korán, a fiatal lélek mohó fogékonyságával a szépségnek ezt a csodavilágát: de ő gyászfénytolon keresztül látta. A fátyolt szívének és képzeletének egy-egy fellobanása át áttörte, de újra megújra csak összehúzódott a szeméi előtt. Egy ilyen lobbánás emlékéét őrizi verse a vicenzai hárfás leányhoz, ki holló hajával, éj szemével és piros ajkaival elbűvölte a szegény fiút s egy hosszú versre ihlette, mely tele van a gyermekszenvedélyeknek

meghatóan naiv és őszinte nagyzásával. Oly sajátosságosan meglepő a romantikus beszéd, melyet ez a legkorábbi dátumu irodalmi terméke feltár előttünk: az olasz osteria asztalánál, távol hazájától, karjára hajtva fejét ül a gyermek katona, közemberek rabsorában és ruhájában, szívében egy dicső hadjárat nagy emlékeivel és gyászával, a jelen nyomorában és a jövő bizonytalanságában sinlődvé; előtte a szép hárfás leány, ki fölveri egész érzésvilágát s ennek szenvedélyes és néma vergődésében egy pillanatra magához láncolja. A sötét fátyol lobbót vet szeméi előtt, de megint csak megszövedik.

Ez az élet nem volt a heves felángolások élete, nem a történelmi és művészeti tanulságok iskolája sem, hanem a férfias tünni tudásé és kitartásé. A közelmúlt sorsfordulataival együtt férfivá érlelte a gyermeket. Korán kifejtvén benne a kötelesség-érzetnek és csüggedetlen munkakedvnek csiráját. Lelkébe véste s minden következősével természetébe oltotta az igazságot, hogy: nem vész el bármi sors alatt, ki el nem csüggedett.

Egy évi nyomorgás után a többiekkel megszabadult ő is s keresnie kellett helyét az életben, az új világban . . .

A petíció tanács hűszosan foglalkozott e kérdéssel a tárgyalást megelőzőleg s d. e. 10 óra helyett 10 és háromnegyed órakor kezdette meg a tárgyalást.

Sebestyén Mihály elnök a tárgyalás megnyitása után bejelentette a kir. Curiának ma hozott határozatát, mely szerint a petíció tárgyalásának *érdelemleges megszüntetése mondatik ki, az országgyűlés bekövetkezett feloszlása folytán.*

(Rudnay kinevezése.)

Rudnay Béla kormánybiztosi kinevezése — mint hírlík — a hivatalos lap esütörtöki számában fog megjelenni. Erre a hirre ma Pestvármegye tisztviselői értekezletet tartottak és elhatározták, hogy állásukról lemondanak.

(Elkobozták a falragaszokat.)

A rendőrség ma délután elkobozta a holnapi képviselőházi ülést hirdető falragaszokat. Azokon a helyeken, ahol a falragaszokat letépdették, — nagy számmal verődtek össze a polgárok és megbotránkozva tárgyalták a katonai uralom ezen csinyjét.

(Cegléd ellenállása.)

Cegléd város mai közgyűlésén eltiltotta a tisztviselőket a kormány rendeleteinek végrehajtásától és kimondta, hogy az esetleg felfüggesztendő tisztviselőket a pénztintézetekből felveendő összegből kárpótolja. — Ezen kölesont a közgyűlés a város adósságának tekinti s köteleességet vállal az esetre is, ha ezen határozatát megsemmisítenék, hogy a kölesont az alkotmányos állapot helyreállta után visszafizeti.

(Budapest főkapitánya.)

Értesülésünk szerint a királyi biztossá kinevezett Rudnay helyébe Károlyi György grófot nevezik ki Budapest főkapitányává. Ezt az értesülést megerősíteni látszik az is, hogy a hétfői ülés alatt a rendőrtisztek vakon engedelmeskedtek gróf Károlyi parancsainak.

(A vezérőrbizottság értekezlete.)

A vezérőrbizottság ma este értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a tagok a holnapra egybehívott képviselőházi ülésen nem fognak megjelenni, mivel a kirendelt katonai karhatalom az országház épületét megszállotta, teljesen elzárta és kijelentette, hogy a gyűlés megtartását meg fogja gátolni. Még az est folyamán valamenyi párt értekezett és hozzájárult a vezérőrbizottság határozatához.

A szuronyok története.

Az ezredes jegyzőkönyve

— febr. 20.

Két jegyzőkönyv született meg tegnap a képviselőház üléstermében. Az egyik, a melyet a február hó 19-ére érvényesen egybehívott országgyűlés képviselőháza csinált s ott nyomban hitelesített. A másik ma kullog utána. Elkésze bár, de büszkén, mint egy osztrák generális, aki győzött volna, ha a puskaporát otthon nem hagyta volna. Ez a másik írás rendőrileg és katonailag van áttamozva. Illő tehát, hogy kiplakátozzák

és díszmenetben elvezényeljenek előtte egy ezredet.

A jegyzőkönyv, amelyet bizonyosan elraktároznak majd a legkedvesebb hadi- emlékek közé, így hangzik:

A képviselőháznak f. hó 19-én tartott üléséről szóló — a mellékletben közölt napló szerint — az országgyűlést feloszlató kegyelmes királyi leiratnak kihirdetése nemcsak megtagadtatott, de annak a királyi biztoshoz felbontatlanul való visszaküldetése határozottatott el, egyben pedig f. hó 21-ére újabb ülés tüzött ki.

Ezen határozat következtében a királyi biztos utasításából Fabritius ezredes megjelent a képviselőház üléstermében s az elnöki emelvényről az országgyűlést feloszlató s f. hó 19-én a „Budapesti Közlöny“-ben is megjelent kegyelmes királyi leiratot egész terjedelmében felolvasta s meghirdette s ezen eljárásról jegyzőkönyvet vevén fel, azt a királyi biztosnak bemutatta.

A jegyzőkönyv szövege a következő:

Jegyzőkönyv:

felvétel 1906. évi február hó 19-én Budapesten a magyar országgyűlés képviselőházának üléstermében. A jelzett nap délelőttjén fél 11 órakor Fabritius Győző m. kir. honvéde ezredes a királyi biztos Ó Nagyméltóságától a következő szóbeli parancsot kapta:

— Az ezredes ur vonuljon be a képviselőház termébe és a feloszlásról szóló királyi leiratot olvassa fel és hirdesse ki.

Ezen parancs vétele után nyomban — kellő hatalmat vivén magával — megjelent nevezett ezredes a képviselőház üléstermében, hol az elnöki emelvényre lépett s körülbelül 30—40 országgyűlési képviselő jelenlétében előadta, hogy a királyi biztos Ó Nagyméltóságától „Nyílt parancsa“ van és ezt átadni kívánta a képviselőház elnökének: miután az elnökök közül egy sem volt az üléssteremben jelen, hogy a következő „Nyílt parancs“ alapján fel fogja olvasni a szintén ide iktatott legkegyelmesebb királyi leiratot.

Nyílt parancs!

Én Székelyi Nyiri Sándor vezérőrnagy, Ó Felső Magyarország Apostoli Királyának teljhatalmu királyi biztosa ezenel megbízom Méltóságos Fabritius Győző magyar kir. honvéd-ezredes urat, a budapesti 1. honvéd-gyalogezred parancsnokát, hogy a magyar országgyűlés f. évi február hó 19-én történő feloszlásának foganatosításánál szükség esetén a karhatalmat alkalmazza. Kelt Budapesten, 1906. február hó 19-én. Nyiry Sándor sk. vezérőrnagy, királyi biztos

Ezután Fabritius ezredes olvasta:

— Mi Első Ferenc József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország Apostoli Királya. Hü Magyarországunk és Társországi Zászlósnak, egyházi és világi Főrendeink és Képviselőinek, kik az Általunk 1905. évi február hó 15-ére Budapest fő- és szék városunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi Üdvözlétüket!

Kedvelt Híveink! Minthogy az országgyűlésnek többséggé szövetkezett pártjai ismétellen hozzájuk intézett felszólításunkra, törvényben biztosított királyi jogaink sérelme nélkül elfogadható kormányzati alapon álló kormány vállalását állhatatosan megtagadták és ennél-fogva, szívünk sajnálatára, az ország érdekében hasznos tevékenységet ettől az országgyűléstől nem várhatunk, magyar minisztériumunk előterjesztésére az 1905. évi február hó 15-ére összehívott országgyűlést feloszlattottuk nyilvánítjuk, fenntartván magunknak az új országgyűlésnek

mielőbbi összehívását. Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk. Kelt Bécsben, 1906. évi február hó 17-én. Ferenc József s. k., báró Fejérváry Géza s. k.

A felolvasás tartama alatt a teremben maradt képviselők oldaláról és a hírlapírói karzatról közbekiáltások hallatszottak. Miután Fabritius Győző ezredes felolvasta a királyi kéziratot s a jelen voltak távozni vonakodtak, az a következőket mondotta harsány hangon:

— A királyi biztos megbízásából ő felsége a király nevében felkértem a tisztelt urakat, hogy országházat hagyják el azonnal. (Senki sem akart távozni, tovább zajongtak.)

— Felkérem másodsor... (szünet után.)

— Felkérem harmadszor.

És minthogy a háromszoros felhívás dacára sem távozott senki, Tóth Lajos kerületi rendőrkapitány felé fordulva mondta Fabritius ezredes a következőket:

— Kérem az egész országházat kiűritetni! Mindenkit eltávolítani innen! Az összes hivatalos helyiségek is kiűritendők, meri le fogom zárni az országházat!

Erre a kirendelt őrség a királyi biztos megbízottjának utasításához képest a jelen voltakat eltávolította, az országházat kiűritette, a kapukat lezárta s az egész épületet őrizetbe vette és csakis a háznagyok, a ki-nevezett hivatalnokok, a bentlakók és a személyzet be- és kijárása lett megengedve. K. m. ft. Felolvasás után helybenhagyólag alá-íratott.

Császik Pál s. k.,
hiv. gyorsíró, r.-fo-
galmaszó.

Tóth Lajos s. k.,
kerületi
kapitány.

dr. Vörös Oszkár s. k.,
hiv. gyorsíró.

Palágyi Kál. s. k.,
r.-főfelügyelő.

Beniczky Tamás s. k.,
r.-felügyelő.

Schmidt Ede s. k.,
r.-felügyelő.

Gersich Lajos s. k.,
r.-felügyelő.

Fabritius Győző s. k.,
ezredes.

A királyi biztos ezeket azzal hozza köztudomásra, hogy abban a nem várt esetben, ha a jogérvényesen feloszlott képviselőház a f. hó 21-re kitűzött ülés megtartását megkísérlené, azt karhatalommal is meg fogja akadályozni.

Ki lesz a debreceni megyefőnök?

Főispán és nem királyi biztos.

(Fővárosi tudósítónktól.)

— febr. 20.

Mióta Kovács Gusztáv lemondásáról hírt adtak az ujságok, folyton az a kérdés foglalkoztatja a debreceni közvéleményt, hogy ki lesz hát tulajdonképpen az a királyi biztos, vagy megyefőnök, akinek Debrecen megtörése lesz a szerepe.

Ebbe a kíváncsiságba semmi rokonszenv nem vegyül, sőt inkább azt lehetne mondani, hogy sokan szívesen megismételnék — január másodikát.

Olvasóinknak kíváncsi-ágát elégítjük ki az alábbi hiradásunkkal, amely szerint **Tóth Pál szegedi főjegyző lesz Debrecen és Hajdumegye megyefőnöke.**

Fővárosi tudósítónk hiradása szó szerint a következőképen szól:

Hire jár s mértékadó helyen a leghatározottabban beszélnek róla,

hogy Tóth Pál dr. főjegyzőt, Szeged városának helyettes polgármesterét közelebb kinevezik *Debrecen város és Hajdumegye főispánjává*. A kormány illetően kegyére és elismerő kitüntetésére Tóth Pál akkor szolgált, amikor Nagy Mihály szegedi megyefőnök installációját lehetővé tette. Amint Szegedről táviratozzák, a kinevezés ellen Tóth Pál maga sem tiltakozik, sőt kijelentette, hogy kinevezetése esetén nem úgy installálná magát, mint Kovács Gusztáv, aki tudvalevőleg már a néhai nevet viseli, mint debreceni főispán.

Az abszolút kormányzat egyik fegyverét kiküldendő debreceni megyefőnököt nyugodt méltósággal fogja várni Debrecen hatósága és társadalma.

Bármilyen eszközöket fog felhasználni Debrecen ellenállásának megtörésére, célját elérni nem fogja — soha...

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— február 20.

*Le van pecsételve
Magyarország Háza,
Félrelökve ezeréves
Dicső alkotmánya.*

*De minek csüggedjünk,
Bár a kehely telve?
A zsarnokság sorsa épp így
Meg van pecsételve!*

*Hej! a nemzet Háza
Ha áll megcsufoltan,
A dicső Uralkodóház
Nagyhatalma hol van?*

Egyről-másról.

— febr. 20.

Most már igazán benne vagyunk a politikában, most már igazán mindenki agyon beszélheti magát, most jön majd csak a sok szó beszéd, hogy is lesz hát, mint is lesz hát? no de nem is csoda, effajta kiélesedett politika a magyar világban régen nem volt.

A rikkancs gyerekek torkuk szakadtából kiabálják, hogy az országgyűlés most már Debrecenben a nagy templomban fog megtartatni, így hát a közönség, mely az effajta új híreknek felszokott ülni, most már meghányja-vetheti a dolgát: hogy is lesz majd a felvonulás a Nagytemplomba, hogy fog ott a nagy Kossuth Lajos fia szónokolni és a mi mindennél több, milyen nagy város lesz most már Debrecenből.

Igen, Debrecen lesz most már az ország szíve, gyupontja, akárcsak a forradalom alatt.

Milyen időket is kell megélni, hogy fordul a világ szekerének rudja?

Debrecen egyhangúsága meg fog szünni, új, pezsgő élet kerekedik, piroslik majd az arc s Debrecen ismét az lesz, a mi régen

volt s mindig lesz: az igazi, tösgyökeres magyar város.

De rá is fér városunkra újból a dicsőség, mert az, hogy itt egy főispánt elverték, ez a hogy vesszük, dicsőségére vagy szegényére vált a városunknak, de ha Debrecen ismét az országos érdekek központja lesz, akkor dicsőségünk teljes is lesz s ebben mi rajtunk senki tul nem tesz.

Adja Isten, hogy úgy legyen.

— a—b.

— **Felolvasó est.** Az „Ivria“ asztaltársaság f. hó 25 én d. u 5 órakor az ipartestületi dísztermében (Simonffy u. 1—c. városi bérház.) jótékony célú felolvasó estélyt rendez. A tisztajövedelem egy részét a szerencsétlen orosz zsidók segélyezésére, másik részét könyvtára gyarapítására fordítja az asztaltársaság. Üllőhely 50 fillér, állóhely 30 fillér. A jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Jegyek előre válthatók Schwartz M. L. és Glüek Ede urak üzletében, (Főter.) Műsor: 1. Megnyitó beszéd, mondja Krausz József. 2. Felolvas: Dr. Goldmann Armin. 3. Hegedű szóló, előadja: Kardos Samu. 4. A zsidó társadalmi mozgalmakról beszél: Dr. Dömény Lajos. 5. Szavalt: Steiner Izidor joghallgató. 6. Péntek este. Elbeszélés írta és felolvassa: Fényes Jenő joghallgató. 7. Eleázár áriája a „Zsidónőből“, éneklő: Brück József, zongorán kíséri: Fenyő Imre.

— **„Milyen idők, milyen idők!“**

Hogy bolond időköt élünk, arra az is rájöhethet önmagától, a ki nem szokott egyebet olvasni, mint a gróf Tisza István lapját, az „Az Ujság“ ujságát. A hazátlanság tozódott ebben a lapban mind máig, ma ellenben — az országgyűlés feloszlata után — a következő szemelvényekkel szolgálhatunk a jeles lapból:

„A mi tehát a törvénykönyvből a királyi hatalom kiterjedése után megmaradt: egyes-egyedül a *pragmatica sanctio*. Az a kötés Magyarország és a Habsburg-ház között, mely a Habsburg-háznak trónt biztosít, az országnak pedig Habsburg-királyt. A Habsburg-ház meglehet elégedve a biztosított trónra, mely most is, a nemzet részéről biztosítva van. A nemzet azonban nem érheti be azzal, hogy neki Habsburg-királya van, annak egyéhez is van jogcíme. Alkotmányához. Ezt a jogcímet pedig érvényesíteni fogja minden katonai uralomnak ellenére is.“

Ezt a vezérekben olvassuk. A tárcában pedig Scarron (Mikszáth Kálmán!!!) kesereg ilyenképen:

„Azt, hogy az alkotmány Ausztriában csak ruhája a népnek, leveti, felhuzza, befödja, kicseréli, megvasaltatja; a magyarnak azonban több az alkotmány. A magyarnak bunda az alkotmány; de olyan bunda, mint a medve bundája, hogy a testéhez van hozzánöve; ha azt lehuzzák róla, hát vagy rámegegy a medve is, vagy pedig felbőg és szörnyű nagyot talál harapni.“

Mind igen szép ez. Bár így irtak volna Tiszának elejétől fogva. Ez a késő megtérés azonban nagyon olyan szagot terjeszt, mintha csakis a *küszöbön álló választások kedvéért* csinálna egy kis — *jövő zenéjét!*

— **A magántisztviselők országos szövetségének** felolvasásait érdeklődve várja a közönség. A felolvasások sorozata a következő: Február 21. dr. Vajda József ügyvéd: Társadalmi evolúció. Március 7. Strobach Géza: Természetudományi kérdések. Március 21. dr. Kovács Gábor jogakadémiai tanár: Népesedési elmélet. Április 4. dr. Jászi Viktor egyetemi magán tanár: A francia kulturharc. (Elosmeréssel vagyunk a felolvasó helyes érteke iránt, mert bizonyára azt ki-

vánja tárgyának megválasztásával dokumentálni, hogy a vallási harcok hazánkban is megbontanak a társadalomnak helyzetünkben oly szükséges egységét és összhangját. Szerk.) 18. Dr. Szántó Sámuel: Gazdasági válságok. A felolvasások a Kereskedelmi Csarnok nagytermében a fenti napokon pontban este fél 9 órakor kezdődnek.

— **Herczeg Ferenc Debrecenben.**

A Csokonai-körnek Jókai-émlékünnepé elmaradt febr. 18 áról, de a jövő hóban annál fényesebb sikerrel lesz megtartható. A Csokonai-kör elnöksége nevében ugyanis Kardos Albert titkár személyesen fölkereste Herczeg Ferenc, a Petőfi társaság nagyevő elnökét s fölkerette a Jókai emlékűnnepén való közreműködésre. Herczeg Ferenc, akit a százados Csokonai-ünnep óta a legkellemesebb emlékek fűznek Debrecenhez, a legnagyobb készséggel megígérte, hogy márc. hó folyamán lejön a debreceni Jókai emlékűnnepre és ez alkalommal Jókairól nagy érdekű és egészen új életrajzi és irodalomtörténeti adatokat fog felolvasni. Dr. Lampérth Géza is igen szép alkalmi költeményt hoz Jókai dicsőítésére; szóval a Csokonai-kör ismét egy magas színvonalu irodalmi ülésnek néz elébe

— **Nyilvános nyugtázás.** A m. kir. posta és távirat altisztek és szolgák e hó 3 án betegsegélyző és temetkezési egyesületük javára táncmulatságot rendeztek, amelyen felülfizetésekből összesen 371 K. 38 fillér folyt be. A rendkívüli politikai helyzet anynyira igénybe veszi lapunkat, hogy a részletes kimutatás közlésére megfelelő terünk nincsen.

— **Jóléti bizottság ülése.** A megyei jóléti bizottság e hó 21 én holnap délelőtt 10 órakor Kovács Gyula orsz. képviselő elnökele alatt a vármegyeháza tanácstermében ülést tart.

— **Nőegyleti-estély Hajduszoboszlón.** F. hó 17 én sikerült estélyt rendezett a hajduszoboszlói nőegylet az oitani kaszinó nagytermében, melyet ez alkalomból a város és a közel vidék közönsége teljesen megtöltött. *Béltoky Lajos* ev. reform. lelkész nyitotta meg leendő beszéddel az ünnepélyt, mely után *B. Nagy Géza magyar dalokat énekelt. Vándor Ivánt (Váradilónka),* a kiváló debreceni írónő szellemes felolvasása után lelkesen ünnepelte a hallgatóság. *Juhász Jenőné,* a debreceni állomás főnökének neje *Fehér Gábornéval* együtt daloltak igen szépen néhány dalt. *Gaszner Ágnes* pedig Herczeg „Bekvártélyozás“ c. monológjával aratott sikert. Az est egy kiemelkedő pontját képezte *Dr. Fekete László* saját költeményeinek elszavalása. *Pénztáros István* ügyes beszéddel zárta be a nagyon sikerült estélyt.

— **Szakosztályi ülések.** A csizmadia szakosztály ma délután 3 órakor tartotta az ipartestület tanácstermében előjárásági tagjelölő ülést. A lakatosok és kutfurók holnap délután 3 órakor üléseznek.

— **Lopások.** S. Molnár Márton Pesti utca 7. szám alatti lakos napszamos vasárnap este együtt mulatozott, valamelyik külsősori csapzókban Varga István nevű cimborájával, aki — mikor már meglehetősen eláztak a beszédett italtól — azt indítványozta, hogy menjen vele haza az 6 lakására és töltsé nála az éjszakát. Molnár elfogadta a javaslatot, amit azonban reggel kijózanodva nagyon megbánt, mert mialatt a cimboránál aludt, a mellénye zsebéből eltűnt 6 korona pénze. Papp Anna cseléd panaszt emelt a rendőrségen ismeretlen tolvaj ellen, aki ellopta 12 korona pénzét. — Kovács József nyiregyházi sertéskereskedő

A hölgyközönség figyelmébe!

Az a szives pártolás, melyet nagyérdemű hölgyközönség részéről már 10 év óta tapasztalni szerencsém van, arra serkentett, hogy az eddig is minden igényt kielégítő derékfűző (mider) üzletemet megnagyobbitsam. Most midőn annak megtörténtét tisztelettel tudatom, egyidejűleg jelezni bátorkodom, hogy mider üzletemet dusan felszereltem, kész árukat raktáron nagy választékban tartok, mindenféle divatos reform és cipőfűzőket pedig bármily kivitelben rövid párná alatt a legnagyobb pontossággal elkészítek. A nagyérdemű hölgyközönség támogatását továbbra is kérem maradok tisztelettel **ÖZV. FODOR JÓZSEFNÉ** Piac-utca 40. Hungária kávéházzal szemben. Baró Josinezy-ház.

az esti vonattal Debrecenbe érkezve, az éjszakára megszállt valami Bartha Sándor nevű szállásadónál, ahol közösen bérelt ágyat egy hozzásegődött ismeretlen emberrel, ki az éjfolyamán ellopta 40 koronáját. Borsy Lajos Piac utcai fűszerkereskedő feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen aki alkules segélyével írásztala pénzt tartalmazó fiókjából lassanként 13 koronát elemelt. A rendőrség a tolvajok kiderítésére a nyomozást megindította.

— **Megföhéredett aranyak.** Ily című cikkünkben ma megírtuk Árva Ferenc nagycserei földbérlet esetét, aki kárára hamis pénz utján elkövetett csalás miatt feljelentést tett a rendőrségen. A rendőrség ma reggel megvizsgálattatás végett átküldte a színiket; vesztett aranyakat az osztrák magyar bankba, ahol megállapították, hogy a pénzdarabok nem hamisítványok, hanem valódiak. Azonban — mint azt említettük is — tényleg kitűnt, hogy az aranyakat kénzsír, vagy higany érte és attól fehéredtek meg. Most aztán visszaszolgáltatják a pénzt a tulajdonosnak, akitől azt a kincstár be fogja váltani.

— **Prielle Kornélia nagybeteg.** A Nemzeti Színház agg művésznője, Prielle Kornélia nagyon beteg. Orvosa dr. Jordán Ferenc naponként többször meglátogatja Vas utca 8. szám alatti lakásán. A művésznő állapotában ma reggelre javulás állott be, úgy, hogy látogatóival a legszívélyesebben elbeszélgetett. A nagyasszony ápolására Rákosi Szidi asszony vállalkozott, aki állandóan mellette tartózkodik.

— **Kutyák a hadseregben.** Érdekes dolgokat mesélnek az orosz lapok a mandzsuriai harctéren alkalmazott kutyákról. Az orosz hadseregben ugyanis nagyszámu be-tanított vérebet tartottak a sebesültek felkutatására céljából, amely kutyák állítólag az intelligencia oly magas fokán állottak, hogy az orosz a japántól meg tudták különböztetni és sohasem fordult elő, hogy az ápolókat japán sebesülthöz vezették volna. A kutyákat Carbinban dresszírozták s onnan vitték a harctérre. Egy alkalommal a kutyákat elküldték egy bizonyos irányban, ahol tudomás szerint japán sebesülteknek kellett lenni. Rövid idő múlva a kutyák visszajöttek, nyugodtan, mintha semmit sem találtak volna, s még a nyakukon levő vizesüvegek is éri-tetlenek voltak, jeléül annak — mondja az orosz lap — hogy a kutyák nem voltak hajlandók az ellenségnek segítséget nyújtani. Csak az a furcsa egy kissé, hogy az orosz lap szerint a japánellenes kutyák legnagyobb része angol eredetű.

— **Megoperált állatok.** A kirurgia egyik legnagyobb vívmánya, hogy manapság már az állatok hibás, vagy törött testrészeit — épp úgy, mint az embereknél — műtestrészekkel pótolják. Hobday londoni állatorvos külön műtőasztalt készített, amelyen operációit végzi, az állatokat, ha kell, elaltatja és az állatot majdnem minden esetben megmenti az életnek. Így például nemrég egy tascó kutyát operált meg, amelynek a hátsó bal combján oly rosszindulatú daganat támadt, hogy az egész lábat le kellett vágni. Azóta a kutya meg is gyógyult és vigan futkos mülábalával. Egy szép fox terrier is sikeresen operált meg Hobday. — A kutyának szintén a lábán volt valami

sebe, amelytől üszköt és csontszut kapott a szegény állat. Hobday tőből amputálta nar-kozisban a kutya lábát és mülábat készített neki. Legérdekesebb, hogy a müláb minden izülete mozgatható, úgy hogy a kutyán nem lehet megismerni, hogy mülába van. Üveg-szemeket már régóta alkalmaznak az állatokon is és ugyancsak Hobday volt a legelső, aki egy kutyának egész hamis fogsort illesz-tett a szájába, amivel az képes a csontot is elrágni. — Tűt, szegét, vasdarabot, vagy más idegen testet, amiket az állatok néha elnyel-nek, Hobday minden nehézség nélkül eltá-voltja a testből.

— **Eljegyzés.** Dr. Ricz Lajos kereskedelmi és iparkamarai fogalmazó, eljegyezte Pénzes Sándor, hajduvármegyei árvaszéki elnök bájos leányát, Ilonkát. A tiszta szerelemből kötött frigyhez sok boldogságot kívánunk.

— **Milán és Sándor képei.** Párizsban most kerültek árverésre. Milán és Sándor szerb királyok képgyűjteményei. Az árverés nem volt valami élénk, inkább csak érdekes, az emberek tódultak — de nem vettek. A gyűjteményeknek nincs semmi „királyi” jellegük, hiányzik belőlük a fen-séges vonás, inkább egyszerű és olesó képek. Manetnek egy vázlata kelt el legdrá-gábban 2520 frankon. Mojs Niels Peteraen „Hajótörése” 1050 frankon, J. L. Brownak egy képe pedig 800 frankon kelt el. A képek után rajzokat és mindenféle, a két ki-rály birtokában volt apróságot fognak el árverezni.

— **Az új japán trónörökös.** Phus hercegnek, a japán császár fivérének a trónörökös szempontjából a császár legközelebbi rokonának fia született, akinek legtöbb reménye van arra, hogy trónörökös legyen. A császár rendelkezése folytán az újszülött a Pu (mindent felölelő) nevet kapta.

— **Ki lesz a királybiztos?** A legilletékesebb helyről megáfojják annak híret, hogy dr. Ábrahám László, Debrecen volt t. főügyésze vállalkoznék Hajduvármegye és Debrecen városa királybiztosására.

— **A gépember.** A berlini Busch cir-kuszban egy Irland nevű angol egy általa feltalált és készített gépembert mutogat, mely tud írni, menni, sőt kerékpározni is. Euigmarella, ez a neve a gépembernek, hat láb magas és 198 fontot nyom s háromszá-zhatvanöt különböző részből van összeállítva. A lábak vasból készülvők, az alsó lábizek acélból és fából, a karok acélból és rézből. A gépember belsejében hét motor van elhelyezve, melyeket részben tollak, részben villanyosság hajt. A két erősebb motor az alsó végtagok mozgására szolgál és esz-közli a továbbmozgást. Tizenegy accumulator, mely 84 volta erőfőjt ki s óránként 270 ampert szolgáltat, kölcsönzi a motoroknak a szükséges erőt s egyuttal az egyensúly fen-tartására is szolgál. A produkciók végén a gépember kerékpárra ül. Nehéz volna megírni, hogy miként dolgozik a gépember a kerékpáron. Az accumulatorok, a motorok működésbe jönnek, megindul a villamoserő, a mágneses vasak, tollak stb. Ezekbe került a feltalálónak, míg nagy nehézségek és sok fej-törés árán a gépembert összeszerkesztette. — Élete azonban most is csak egy-egy kis rugón függ, még kisebb rugón, mint az emberé, de azért az ő életüzőit könnyebb helyettesíteni, mint az emberekéit.

— **Halálozás.** Nagy részvét mellett kísérték tegnap örök nyugalomra Polgár

Vásáry Istvánt, ki életének 53 ik évében meghalt. Halálát nagyszámu rokonság siratja, mert benne egy felejthetetlen jó testvér, só-gor, nagybátya s áldott emlékü jó rokon hunyt el.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fénykép kiállítás a műterem kapubajaratánál levő ki-rakásban.

— **x A „Polgári Takarékos és segély-szövetkezet”** (Piac u. 83). megkezdte a lejárt VI. évtársulatának visszafizetését. A kifizetések naponként a hivatalos órák alatt történnek.

— **x Ujítás képkeretekben.** Üzletemben a legmodernebb képkeretek készítettnek aquerellek, krétarajzok, vagy bármilyen más képekhez tetszés szerinti kivitelben. — Felhívom a t. c. vevőközönségnek a kirava-tomban kiállított ránkák megismerésére b. figyelmét. *Pongrácz Géza* papirgyári rak-tára a Bika szálloda mellett.

— **x Köhögés nem betegség.** Gyakran hallani ezt a megjegyzést. De mily káros tévedés. Igaz, vannak emberek, akik köhögnek s mégis megöregednek. De mily gyakran tá-madnak a köhögés elhanyagolása folytán súlyos betegségek, nevezetesen tüdőbetegség, holott kellő időben annak keletkezése és terjesztése meggátolható. A köhögés tehát soha sem hanyagolandó el, hanem vegyük azonnal az ismert „Sirolin-Roche” hatásos szert, mely nemcsak a köhögést szünteti, de az étvágyat is előmozdítja és a testerőt fo-kozza. Kapható gyógyszerárakban.

— **x Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* haj-szesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olosósága miatt mindeki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasi-tással Debrecenben *Szilcz Ferenc* gyógy-szertárában, Piac-utcán.

— **Az Arany Bika kávéházban min-den este cigányzene.**

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Szerda, febr. 21.: „Loute.” Bohózat. (A.)
Csütörtök febr. 22.: „Huayadi László.”
Opera. (B.)
Péntek, febr. 23.: „Postás fiu és huga.”
Énekes bohózat. (C.)
Szombat, febr. 24.: „Gül baba.” Operett.
Ujdonság. (Bérletszűnet.)

* **Dorrit kisasszony.** A debreceni pub-likum izlése a különféle sikamlós francia bohózatok hatásától — üdv az ösérzésnek — nem durvult el egészen. Innen van aztán, hogy az olyan naiv, bájos vigjáték, mint a Dorrit kisasszony, minden alkalommal varázst gyakorol és tetszést arat.

A mai előadásán egyébként — mint eddig is — Szabó Irma, Békés, Szakács és Ternyei vezettek. — Kisebb szerepben teljes illusiót keltettek Deésy, Sarkadi és Juhay. Szakács Ilust, aki ügyesen mozog a szin-padon, szívesen látnók már nagyobb sze-repben is

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testerőt, megszünteti a köhögést, vialadékok, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosi rendelre s gyógyszerárak-ban. — Ára üvegenként 4.— koronás

* **Gül Baba.** Diadalmasan fog bevonulni szombaton este a színházba Martos Ferenc és Huszka Jenő nagyhatású operettje a Gül baba. Ok arra ezt hinni van elég, mert azok a gyönyörű énekszámok, az a pompás, poétikus szöveg, amelyekkel ez az operett rendelkezik, elsőrendű káprázatos lesz a kiállítás, a mesevilág varázsa jelenik majd meg a nézők előtt a bemutatón. Az igazgatóság ugyancsak kiész magáért a midőn ezt a gyönyörű operettet méltó módon kiállítja.

* **Loute.** A mulatságos estéknek igazán kimagasló előadása lesz a szerdai, a mikor is egy telivér francia bohózat, a szellem, ötlet és kumikumnak egész tárháza, Loute bohózat kerül előadásra. A mese-módon kacagtató bohózatnak cím szerepét, a társulat kiváló megjelenésű, sikkes és érdekes tagja Almási Lola játssza, a kinek min ha csak a testőre szabták volna a szerzők ezt a szerepet. A próbák javában folynak a bohózatból.

* **Hunyadi László.** Csütörtökön a magyar dalművek királya, Hunyadi László, Erkel remekébea gyönyörködhetik a színházi közönség. A hatalmas opera próbái már hetek óta tartanak és így csütörtökön ragyogó előadásra van kilátás.

TAVIRATOK.

Politikai merénylet.

Washington, febr. 20. Reuter 10-ki távirat jelenti, hogy Reyes a Kolumbai köztársaság elnöke ellen merényletet követtek el. A merénylet revolverből nyolcszor rálőtt az elnök kocsijára. Őt lövés a kocsit érte. Az elnök sértetlen maradt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, febr. 20.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv esékely. Nyugodt irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba, gyengén tartott árak mellett. Egyéb gabonafélék közül tegeri változatlan, zab forgalom nélkül, rozs 5 fillérrel olcsóbb, árpa változatlan. — Idő: boros.

Buza áprilisra	16.76—78.
Buza októberre	16.70—72.
Ros az áprilisra	13.60—62.
Zab áprilisra	13.34—36.
„ októberre	15.02—04.
Tengeri májusra	12.34—36.
„ júliusra	13.86—88.
Repece augusztusra	14.00—02.

Törvénykezés.

§ **Szerencsétlenség vigyázatlanságából.** Egy 15 esztendősné inasgyerek állott ma a törvényszék előtt gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével vádolva. A fin Bálaskó Mihály hajduböszörményi szabótanonc, a múlt év augusztus hó 17-én az utcán jártában összetalálkozott Timesák László kereskedő tanonccal, akinek társalgás közben megmutatta töltött revolverét és arra kérte, hogy vizsgálja meg nincs e hibája. A gyerek át akarta venni a feléje nyújtott forgópisztolyt, mely ekközben véletlenül elcsúszt és a golyó súlyosan megsebezte jobb kezének egyik ujját, úgy hogy a sérülés 20 napon túl tartó gyógyulást igényelt. A törvényszék a revolveres szabó inast a vádeselek nényben büntésnek mondva ki, 20 korona fő és 10 korona mellék büntetésre ítélte. Az ítéletben a vádlott megnyugodott.

§ **Kirabolt bódé.** A tolvajlásoknak és egyéb bűncselekményeknek egész serege terheli Kovács József notórius csavargónak lelkét, aki ugyszólván állandó lakója a börtönnek, honnan ha kikerül is, rendszerint csak rövid ideig élvezi az arany szabadságot, mivel ugyanis hamarosan gondoskodik róla, hogy ne legyen kénytelen sokáig nélkülözni az izletes rabkosztót. A javíthatatlan tolvaj ez év január 19-én éjjel feltörte özv. Szalóki Józsefné kofaasszony Csapó-utcai fabódéját, honnan ellopott egy kenyeret és 30 citromot. Továbbá ugyanezen éjjel a Csapó-utcán levő menház kárára is követelt el kisebb tolvajlást. A zsákmányon azonban még tul sem adhatott már lefűlelték és bekerült az ügyészség fogházába. A törvényszék dr. Oláh Miklós bíró elnökelete alatt ma vona felelősségre tettéért a jeles alakot és lopás bűntetteben mondva ki büntésnek 6 havi börtörere ítélte. Az ítélet ellen a vádlott felebezést jelentett be.

Szerkesztői-posta.

Palatinus. Jönni fog.

Hondai. A gondolat-szikkák közt több csinosat találunk. Ilyenek a következők:

Legnehezebben elviselhető gyöngye lelkék által a nagylelkűség.

A tulzott szigorral megtörtött illemformák alkotják gyakran a legnagyobb neveletlenséget.

A neveletlenség néha oly eredményeket szül, a melyeken megörök a boldogság és a szerencse és melyek néha a bűnnel határosak. A kinek azonban jó szíve van, pótolja ezzel a finom nevelés minden előnyét.

Valamely író moralitásának mértéke a házasságról való felfogása. (B u l w e r.)

D. F. Tessék utána néni a tözsdén.

Dr. F. L. (H.-Szoboszló) Köszönettel vettük a hirt s a verseket. Sajnáljuk, hogy ki nem mehettünk, de a mai szomorú világban az embernek mulatni vajmi kevés kedve van.

Ingyen forgalma Debrecenben.

Gömöri Lipót és neje Karaki Róza veszik a debreceni 7337 szíjtkvben foglalt Nap utca 22 sz. házat Ács Imre és neje Váradi Juliánától 10800 koronáért.

Kerekes István és neje Greitler Matild veszik a debreceni 2482 szíjtkvben foglalt Széchenyi utca 54 sz. ház és 3 hold 150 négyszögöl ondódi földet Privitzer József és neje Rácz Juliánától 21000 kor.

Csonka József és neje Pósalaki Eszter veszik a debreceni 1911 szíjtkvben foglalt Pestiu'ca 33 sz. házat Lesko Imrénától 2550 koronáért.

Ujj János és neje Szabó Juliánna veszik a debreceni 2347 szíjtkvben foglalt 3 hold 600 négyszögöl ondódi földet özv. Kuska Sándorné és társaitól 4000 kor.

Kállai Sándor és neje Nagy Juliánna veszik a debreceni 2347 szíjtkvben foglalt 3 hold 325 négyszögöl ujosztású földet özv. Kuska Sándorné és társaitól 1400 kor.

Ujvári Erzsébet veszi a debreceni 726 szíjtkvben foglalt Kölcsey-utca 17. sz. ház hétnyolcadrészt Ujvári Zsuzsanna és társaitól 3500 koronáért.

Szabó János és neje Safranka Juliánna veszik a debreceni 12 szíjtkvben foglalt 1244 négyszögöl ujosztású földet Barcsay Istvántól 1144 koronáért.

Fogel Gyula veszi a debreceni 7622 szíjtkvben foglalt 350 négyszögöl homokkerti szőlőt Szilágyi Gáborné Györi Zsófiától 4400 koronáért.

Árva Sándor és neje Gönczi Juliánna veszik a debreceni 9162 szíjtkvben foglalt 303 négyszögöl majorsági földet Tibai Istvánné Mezei Rózától 2000 kor.

Gál Ferenc veszi a debreceni 974 és 4586 szíjtkvben foglalt 18 hold 212 négyszögöl ondódi földet Bükkei Kövesdi Imrétől 15442 kor. 30 fillérért.

Városi Színház.

Bérlet 121. ezám (A)

Szerda, 1906. évi február hó 21-én:

LOUTE.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Pierre Véber.

SZEMÉLYEK.

Dupont	— — — —	Ternyei Lajos.
Castillon	— — — —	Békés Gyula.
Francolin	— — — —	Deéssi Alfréd.
Baburon	— — — —	Krasznai Ernő.
Bru	— — — —	Vadász Lajos.
Loute	— — — —	Almássy Lola.
Des Echanguetné	— — — —	Ardai Ida.
Reneé, a leánya	— — — —	Szabó Irma

Holnap, csütörtökön, február hó 22-én:

HUNYADI LÁSZLÓ.

Opera.

Könnyen elképzelhető,

hogy egy olyan szer, amely a szervezetet új erőforrásokhoz jutatja, azt képessé teszi arra, hogy fenyegetőleg fellépő betegségeknek hathat san ellent tudjon állani Ezt legkönnyebben a SCOTT féle EMULSIÓ használata által érhetjük el A SCOTT-féle EMULSIÓ jó ízű és könnyen emészthető készítmény, mely legfinomabb gyógyszerkamájolajból készülő méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. A csukamájolaj az egészséges izmos hus képződését előmozdítja, míg a hypophosphitok az idegeket edzik és az életerőt fokozzák.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukát vivő halász” védjegy.

A SCOTT-féle EMULSIÓ kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beklüldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:
Dr. BUDAI EMIL
„Városi gyógyszerár”

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3450

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fill.

A ki egészséges, olcsó szép szőlőt akar, bizalommal forduljon

Vityé Miklós lelkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez

Szerb-Csanádon Torontál o. a hol szokvány minőségű I. rendű fás gyökeres és sima szőlőoltványok, bor- és csemegefajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlőveszszők, nemkülönbön — ugyanazonfajok II. rendű osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. Szőlőlugasnak külön e célra választott fajok. — Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy — Tek. Vityé Miklós urnak, Szerb-Csanád. A nekem szállított 2000 drb. I. minőségű gyökeres oltvány 14—15 drbig mind megfogamzot s így azokat mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez idén t. i. az első évben 3 egy-kettő-négy a hajtást hoztak, mely körülmény általános feltűnést keltett Biztosítom, hogy szükségletemet mindig Önnel fogom fedezni. Szívvelyes üdvözléssel Kunszt Sebő, Egres.

Szőlővessző

A világhírű

Delaware,

adja a legjobb bort!
 Oltani permetezni nem kell.
 a szőlészeti kincse.
 A phyloxera ellen áll!!
 Leírását és árjegyzéket
 ingyen küldünk bárkinek.
 Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!
 nagymennyiségű sima és gyökeres
DELAWARE vessző eladás.
 Cím:

Szigyártó és Takács.

Telep: **Alsó-Segesd.**
 Központi iroda: **Felső-Segesd,** Somogy-m.

Magyar Állam Vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	10 25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmár (teher v. sz. sz.)	este	8 24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8 51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 38
	reggel	5 35
	reggel	5 44
	d. e.	8 09
H.-Böszörmény	d. e.	8 16
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11 11
felé	d. u.	11 20
	d. u.	4 41
	d. u.	4 54
	este	7 —
	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 58
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4 51
Bpestre érkezik		
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35
Budapestről Debrecenbe indul:		
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15
Debrecenbe érkezik:		
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3 29
Budapest — Nagyvárád f. gyors	este	6 40
Budapest — Nagyvárád felől —	éjjel	2 24
Budapest — Nagyvárád felől —	d. u.	8 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. e.	4 31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6 43
Szatmár felől — — —	este	8 04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11 31
	reggel	7 33
	d. e.	7 40
	este	6 22
	este	6 28
	d. u.	8 29
	d. u.	8 35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasutól —	d. u.	7 54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs — Polgár felől m.v.-hoz	reggel	5 35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8 18

BUDAPEST ÉJJEL

című szeszációs könyv

második kiadása

most jelent meg.

Írta:

Benedek László (Adrien)

Ára: 3 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Eladás.

A debreceni jótékony nőegylet szö-
 zőipari szakiskolájában készült vászon-
 neművek, törülközők, konyh. ruhák, to-
 vábbá fazon teniskelmék melyeknek jó
 ságáról és izléses kiviteléről a szakér-
 tők a legnagyobb dicsérettel nyilatkoz-
 tak, a szövőipariskola helyiségében (Pé-
 terfia u. 78. sz. nőegyleti árvaház) kap-
 hatók f. hó 19 ikétől délelőtt 9-12, dé-
 lután 3-5 óra között. Az árak olcsók
 Debrecen, 1906. február 17.

A debreceni jótékony nőegylet.

Pserhofer-fagybalzsam

elismert legbiztosabb szer **mindennemű fagyások** ellen, nem különben
 fagyás okozta elhanyagolt régi **sebek** eltávolítására.
 1 tégely ára 2 korona.

Pserhofer-pulmonin

kitűnően bevált szer még oly idült **köhögés, légcsőhurut, tüdőbaj,**
szamárhurut ellen, ugy gyermekek, mint felnőttek számára. 3—4 üveg
 elegendő. Orvosilag többszörösen ajánlva.
 1 üveg ára 2 korona 50 fillér.

Pserhofer migrän csokoládé

elsőrendű szer **migrän, ideges fejfájás és neuralgia** azonnali megszüntetésére
 1 doboz ára 1 korona 60 fillér.

Pserhofer-arckrém

pörsenések, bőrtakák, szeplők és az arc bőr minden tisztatlanságá-
nak eltávolítására.
 1 tégely ára 1 korona 60 fillér.

Kizárólagosan megrendelhető:

Pserhofer J. gyógyszerárában

WIEN, I., SINGERSTRASSE 15.

MAYFARTH PH. és Tsa.

szabadalmazott

önműködő „Syphonia“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komlos ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kiirtására.

levéltetvések ellen való védekezésre, a szegecs és tor-
 máncsb. megsemmisítésére.

Hordozható és kocsihoz szerelt permetezők 10, 15, 60 és 100 liter
 folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és Tsa.

gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek
 számára.

Több mint 560 arany-, ezüst-éremmel stb. kitüntetve.

Bécs III, Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kívántatnak.

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank

ALAPITTATOTT 1869-ben.

DEBRECEN (Iparbankudvar.)

MAGY. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK Főelárustiója

Betéteket elfogad. Kölcsönöket nyujt váltókra és ingatlanokra. Törlesztéses kölcsönöket nyujt 600 koro

nán felül ingatlanokra, (földbirtok és házakra.) Tőzsdei megbízásokat teljesít értékpapírok vételére és eladására

Kölcsönöket ad értékpapírokra, záloglevelekre, vidéki pénzüintézet részvényeire és ékszerekre. Ércpénzeket vesz és elad.

Ugyanitt elfogadtatnak még tagjelentkezések a

C. SORSJEGYCSOPORTBA

mely 100 drb, 3% magyar jelzálog sorsjegy együttes megvásárlására alakult havi 10 forint befizetéssel

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti intézet.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,

folyóiratok,

ÁRJEYZÉKEK,

számlák,

ZARSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.

Fél évre . . . 6 kor.

Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.

Fél évre . . . 10 kor.

Negyed évre . . . 5 kor.